

PM Rotel IV (Dnr KS 2020/785)

Promemoria om möjlighet till betyg från årskurs 4 - efter försöksverksamheten

Remiss från Utbildningsdepartementet

Remisstid den 2 september 2020

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Isabel Smedberg-Palmqvist anför följande.

Ärendet

Kommunstyrelsen behandlade vid sitt sammanträde 25 mars 2020 ett svar på remissen *Möjlighet till betyg från årskurs 4* (dnr KS 2019/1907) från Utbildningsdepartementet. Det förslag som då presenterades innebar att begränsningen av hur många skolenheter som får delta i försöksverksamheten skulle tas bort. Regeringen och samarbetspartierna valde dock att inte gå vidare med den promemorians förslag. Istället remitteras nuvarande promemoria, vars förslag innebär att det införs permanenta bestämmelser som möjliggör betyg från och med årskurs 4. Staden har fått remissen för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret ställer sig bakom förslagets utgångspunkter och intentioner, men de synpunkter som lämnades i tidigare remissvar angående betyg från årskurs 4 kvarstår.

Utbildningsnämnden ställer sig bakom förslagets utgångspunkter och intentioner men de synpunkter som förvaltningen har lämnat i tidigare remissvar angående betyg från årskurs 4 kvarstår.

Mina synpunkter

Jag ställer mig bakom både förslagets utgångspunkter och intentioner samt de synpunkter stadsledningskontoret och utbildningsnämnden tar upp.

Tidigare betyg kan stärka kunskapsuppföljningen och en tidig utvärdering gör att lärarna kan upptäcka vilka elever som inte når kunskapsmålen och då sätta in extra stöd i tid.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets och utbildningsförvaltningens respektive tjänsteutlåtanden.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 26 augusti 2020

ISABEL SMEDBERG-PALMQVIST

Bilaga

Remissen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård och Kadir Kasirga (båda S) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att betyg från årskurs 4 ej införs i Stockholms Stad
2. Att beslut om huruvida betyg ska införas från årskurs 4 eller ej ska fattas av skolans huvudman, inte av enskilda rektorer
3. Att därutöver anföras

År 2016 inrättades en försöksverksamhet med betyg från årskurs 4 för max 100 skolor i hela landet. Vid utbildningsnämndens sammanträde den 18 augusti 2016 motsatte sig dåvarande majoritet med S, V och Mp en sådan försöksverksamhet med hänvisning till att det inte är en god idé med betyg i lägre årskurser än årskurs 6. Beslutet från utbildningsnämnden blev således att försöksverksamheten ej skulle införas i Stockholm.

Förutom att belägg saknas för att betyg i tidigare årskurser leder till bättre skolresultat, saknas också en fullständig utvärdering av den genomförda försöksverksamheten. Skolverkets utvärdering av betyg från årskurs 6 tyder dock på ett större fokus på kunskapsutveckling, men att det inte lett till att fler elever faktiskt får stöd att utveckla sin kunskap. Därtill uppger 77 procent av lärarna att eleverna är mer stressade på grund av betygen. Utbildningsförvaltningen skriver också i sitt tjänsteutlåtande att tidigare betyg påverkar olika grupper på olika sätt. Högrepresterande elever och flickor motiveras av betygen i högre grad än lägrepresterande elever och pojkar.

Sveriges kommuner och regioner, SKR, har konstaterat att eftersom det är skolhuvudmannen som har ansvar för resultat och en likvärdig bedömning innebär det att det lämpligen är huvudmannen, inte rektorn, som bör besluta om betyg i årskurs 4 ska ges eller ej. Denna ståndpunkt delar vi. Även utbildningsförvaltningen konstaterar att om remissens förslag blir verkligen kommer vissa skolor att ha betyg från årskurs 4 och andra inte, något som förvaltningen inte anser är förenligt med en likvärdig skola. Förvaltningen skriver i sitt tidigare remissvar att ”detta riskerar istället att ytterligare sortera elever och elevgrupper vid sökande av skola och att bli ännu en faktor som bidrar till homogeniserade skolmiljöer.”

Vi står fast vid vårt tidigare ställningstagande och anser att betyg från årskurs 4 inte ska införas i Stockholms stad. I det fall majoriteten ställer sig bakom remissen, anser vi att det är av största vikt att kommunen står upp för likvärdighetsprincipen och inte inför ett system som bidrar till ökad skolsegregation. Därför bör Stockholm, i likhet med SKR:s förslag, besluta att det inte ska vara upp till enskilda skolor att besluta om införandet av betyg från årskurs 4. Det ansvaret ska vila på huvudmannen. Det handlar om ansvar för ett sammanhållet system, lång-

siktighet och likvärdiga bedömningar i hela staden. Bara så blir det tydligt för stadens invånare och väljare vilket betygssystem som råder i staden. Stockholms skolor ska präglas av stabilitet och långsiktighet.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Jan Valeskog, Kadir Kasirga och Karin Gustafsson (alla S) och Clara Lindblom och Rashid Mohammed (båda V) med hänvisning till Socialdemokraternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Kommunstyrelsen behandlade vid sitt sammanträde 25 mars 2020 ett svar på remissen *Möjlighet till betyg från årskurs 4* (dnr KS 2019/1907) från Utbildningsdepartementet. Det förslag som då presenterades innebar att begränsningen av hur många skolenheter som får delta i försöksverksamheten skulle tas bort. Regeringen och samarbetspartierna valde dock att inte gå vidare med den promemorians förslag. Istället remitteras nuvarande promemoria, vars förslag innebär att det införs permanenta bestämmelser som möjliggör betyg från och med årskurs 4. Den nuvarande försöksverksamheten med betyg från och med årskurs 4 grundar sig på ett bemyndigande i skollagen, enligt förslag i propositionen *En försöksverksamhet med betyg från och med årskurs 4*. Enligt bemyndigandet får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om en försöksverksamhet som omfattar högst 100 skolenheter och som avser betygssättning i årskurs 4 och 5 i grundskolan, grundsärskolan och sameskolan samt i årskurs 5 och 6 i specialskola. Förordningen gällande försöksverksamheten upphör att gälla vid utgången av juni 2021.

I den promemoria som nu remitterats föreslås att det bemyndigande i skollagen som möjliggör försöksverksamhet ska upphävas. Den reglering om försöksverksamhet som har beslutats med stöd av bemyndigandet föreslås upphöra samtidigt. Istället föreslås att det ska införas permanenta bestämmelser i skollagen som innebär att en rektor får besluta att betyg ska sättas i årskurs 4 och 5 i grundskolan, grundsärskolan och sameskolan samt i årskurs 5 och 6 i specialskolan vid en skolenhet som rektorn ansvarar för. Lärarna vid berörd skolenhet ska ges tillfälle att yttra sig inför ett sådant beslut. Rektorn ska snarast underrätta huvudmannen om beslutet och huvudmannen ska anmäla beslutet till Statens skolverk. Enligt promemorian bör det liksom i försöksverksamheten inte finnas krav på att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner med omdömen för de skolenheter och årskurser där tidigare betyg sätts.

I promemorian föreslås att det i skolförordningen ska införas en bestämmelse om att rektor som avser att fatta ett beslut om tidigare betygssättning ska fatta beslutet senast den 30 april före det läsår då beslutet ska börja gälla.

Förordningen gällande försöksverksamheten upphör att gälla vid utgången av juni 2021. Enligt förslaget ska den ändring i skollagen som innebär att bemyndigandet upphävs träda i kraft den 1 juli 2021. Övriga ändringarna i skollagen och skolförordningen ska träda i kraft den 1 april 2021. Ändringen i skollagen och skolförordningen om att rektor får fatta beslut om tidigare betyg samt senaste tidpunkt för detta tillämpas från den 1 april 2021 och ändringarna i författningarna i övrigt tillämpas på utbildning från och med höstterminen 2021.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 juli 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ställer sig bakom förslagets utgångspunkter och intentioner, men de synpunkter som lämnades i tidigare remissvar angående betyg från årskurs 4 kvarstår. Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att dra lärdomar från utvärderingen av den pågående försöksverksamheten, för att se hur betyg från årskurs 4 kan införas på bästa möjliga sätt, samt att översynen av hela betygssystemet genomförs enligt plan. Ur ett likvärdighetsperspektiv har stadsledningskontoret synpunkter på utformningen av förslaget, som knyter an till kommunfullmäktiges mål 1.3 I Stockholm när barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige, då det innebär att det är rektor på en skola som får besluta om betyg ska införas. Med andra ord kommer vissa skolor att ha betyg från årskurs 4 och andra inte, vilket stadsledningskontoret inte anser är förenligt med en likvärdig skola. Detta riskerar istället att ytterligare sortera elever och elevgrupper vid sökande av skola och att bli ännu en faktor som bidrar till homogeniserade skolmiljöer. Sammantaget ställer sig stadsledningskontoret positiva till förslaget. Det är dock viktigt att avvakta resultatet av pågående utvärderingar av försöksverksamheten samt det nuvarande betygssystemet, för att säkerställa att utformningen blir så bra som möjligt. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att remissen besvaras med hänvisning till vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 juni 2020 följande.

Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Kadir Kasirga (S) och Cecilia Herrström (V), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 maj 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig bakom förslagets utgångspunkter och intentioner, men de synpunkter som förvaltningen har lämnat i tidigare remissvar angående betyg från årskurs 4 kvarstår. Förvaltningen vill återigen poängtera att utifrån ett likvärdighetsperspektiv har förvaltningen synpunkter på utformningen av förslaget med införandet av betyg från och med årskurs 4. Förslaget innebär att det är rektor på en skola som får besluta om betyg ska sättas i nämnda årskurser och skolformer på skolan. Med andra ord kommer vissa skolor att ha betyg från årskurs 4 och andra inte, vilket förvaltningen inte anser är förenligt med en likvärdig skola. Detta riskerar istället att ytterligare sortera elever och elevgrupper vid sökande av skola och att bli ännu en faktor som bidrar till homogeniserade skolmiljöer. Vidare anser förvaltningen att ett beslut om möjlighet till betyg från och med årskurs 4 och inte bör fattas innan de utvärderingar gällande betygssättning som aviserats har genomförts. Dels gäller detta utvärdering av den pågående försöksverksamheten, även om det låga antalet deltagande skolor påverkar utvärderingen och möjligheten att kunna dra alltför långtgående och generaliserbara slutsatser.

Dels gäller det den tidigare politiska överenskommelsen att hela det nya betygssystemet ska utvärderas grundligt och redovisas för riksdagen år 2020. Detta inte minst mot bakgrund av den redan genomförda utvärderingen av betyg från årskurs 6 där Skolverket gör bedömningen att betyg från årskurs 6 bidragit till både positiva och negativa konsekvenser. Skolverket bedömer vidare att det inte är möjligt att uttala sig om huruvida betygen i årskurs 6 har haft en faktisk effekt på elevers resultat och kunskapsutveckling. Den största utmaningen för förvaltningen är att uppnå uppdraget om en likvärdig skola och att kunna kompensera för elevers olika socioekonomiska förutsättningar.

Reservationer m.m.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Kadir Kasirga (S) och Cecilia Herrström (V) enligt följande.

4. Att betyg från årskurs 4 ej införs i Stockholms Stad
5. Att därutöver anföras

År 2016 inrättades en försöksverksamhet med betyg från årskurs 4 för max 100 skolor i hela landet. Vid utbildningsnämndens sammanträde den 18 augusti 2016 motsatte sig dåvarande-majoritet med S, V och Mp en sådan försöksverksamhet med hänvisning till att det inte är en god idé med betyg i lägre årskurser än årskurs 6. Beslutet från utbildningsnämnden blev således att försöksverksamheten ej skulle införas i Stockholm. Förutom att belägg saknas för att betyg i tidigare årskurser leder till bättre skolresultat, saknas också en fullständig utvärdering av den genomförda försöksverksamheten. Skolverkets utvärdering av betyg från årskurs 6 tyder på ett större fokus på kunskapsutveckling, men att det dock inte lett till att fler elever faktiskt får stöd att utveckla sin kunskap. Därtill uppger 77 procent av lärarna att eleverna är mer stressade på grund av betygen. Utbildningsförvaltningen skriver också i sitt tjänsteutlåtande att tidigare betyg påverkar olika grupper på olika sätt. Högpresterande elever och flickor motiveras av betygen i högre grad än lågpressterande elever och pojkar. Sveriges kommuner och regioner, SKR, har konstaterat att eftersom det är skolhuvudmannen som har ansvar för resultat och en likvärdig bedömning innebär det att det lämpligen är huvudmannen, inte rektorn, som bör besluta om betyg i årskurs 4 ska ges eller ej. Denna ståndpunkt delar vi. Även utbildningsförvaltningen konstaterar att om remissens förslag blir verkligen kommer vissa skolor att ha betyg från årskurs 4 och andra inte, något som förvaltningen inte anser är förenligt med en likvärdig skola. Förvaltningen skriver i sitt tidigare remissvar att ”detta riskerar istället att ytterligare sortera elever och elevgrupper vid sökande av skola och att bli ännu en faktor som bidrar till homogeniserade skolmiljöer.” Vi står fast vid vårt tidigare ställningstagande och anser att betyg från årskurs 4 ej ska införas i Stockholms stad. I det fall majoriteten ställer sig bakom remissen, anser vi att det är av största vikt att kommunen står upp för likvärdighetsprincipen och inte inför ett system som bidrar till ökad skolsegregation. Därför bör Stockholm, i likhet med SKR:s förslag, besluta att det inte ska vara upp till enskilda skolor att besluta om införandet av betyg från årskurs 4. Det ansvaret ska vila på huvudmannen. Det handlar om ansvar för ett sammanhållet system, långsiktighet och likvärdiga bedömningar i hela staden. Bara så blir det tydligt för stadens invånare och väljare vilket betygssystem som råder i staden. Stockholms skolor ska präglas av stabilitet och långsiktighet